

Nr 341.

Av herr **Hagberg** i Luleå m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 304, med förslag till lag om förhöjt dyrtidstillägg å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag m. m.

Propositionen avser dyrtidstillägg på folkpensioner, invalidunderstöd och blindhetsersättningar. Det föreslås, att tillägget skall utgå med ett extra månadsbelopp.

Sedan lång tid tillbaka har en stark rörelse förmärkts bland framför allt folkpensionärerna med anledning av dyrtiden. Många bittra ord har fällts mot statsmakterna, som endast i ringa grad beaktat folkpensionärernas nödläge. Ingen kan med skäl göra gällande, att folkpensionärernas kritik varit oberättigad. Tvärtom har det varit uppenbart för envar, att svälten är daglig gäst i flertalet folkpensionärens hem. Nöden har nu på sina håll blivit så stor, att folkpensionärerna måst vända sig till allmänheten med vädjanden om ekonomisk hjälp, vilket är allt annat än hedrande för ett land, som vill gälla såsom ett föregångsland på den sociala reformpolitikens område. Detta är så mycket mera beklagligt som det i anledning härav uppstått häftig strid inom folkpensionärrörelsen. Många folkpensionärer anser att folkpensionärerna, vilkas försörjning staten upprepade gånger förklarat sig vilja säkerställa, icke bör uppträda som nådehjon inför allmänheten. Säkert är också övriga folkpensionärer av samma mening, men ha på grund av statsmakternas njugga hållning känt sig tvingade att tillgripa den allt annat än smakliga utvägen att vädja till allmänhetens offervilja.

Det råder ingen tvekan om att det är långt kvar, innan man kan tala om att staten tryggt en anständig försörjning åt de gamla. För att nå detta mål tarvas en kraftig förhöjning av pensionsbeloppen, vilka av alla erkänts vara otillräckliga redan för normala förhållanden. Men om detta är ett erkänt faktum, så måste det anses som ett oavvisligt minimikrav att pensionärernas köpkraft strikt upprätthålles genom tillräckliga dyrtidstillägg. Så har inte skett. De tidigare tilläggen kompenserade inte dyrtiden, och detsamma är fallet med vad som nu föreslås. Socialministern har i sitt uttalande till statsrådsprotokollet erkänt, att ett månadsbelopp icke täcker levnadskostnadsökningen. Enligt hans mening skulle emellertid två månadsbelopp bli "för mycket", varför regeringen stannar vid att föreslå endast ett månadsbelopp. Detta uttalande är så märkligt att vi inte kan undgå att citera det:

"Då levnadskostnadsökningen, enligt vad förut anförts, uppgår till i det närmaste 30 % samt tillräcklig kompensation för dyrtiden icke i annan ordning torde lämnas, är å ena sidan ett extra månadsbelopp av förmånerna, varigenom sammanlagt 25 % tillägg skulle beviljas, i underkant, men två

månadsbelopp, varigenom tillhopa $33\frac{1}{3}\%$ skulle utgå, för mycket. Jag skulle gärna ha sett, att det varit möjligt att gå en medelväg. Med hänsyn, såvitt angår folkpensioner och invalidunderstöd, till att utbetalningarna därav skola verkställas genom postverkets försorg samt att utbetalning av annat än helt månadsbelopp stöter på stora administrativt-tekniska svårigheter, har jag stannat vid att föreslå etc.”

Det är anmärkningsvärt, att regeringen hänvisar till ”administrativt-tekniska svårigheter” som skäl till att den inte föreslår belopp som åtminstone täcker den officiellt angivna levnadskostnadsökningen. För vår del kan vi inte förstå, hur ”administrativt-tekniska svårigheter” kan tillåtas få stå hindrande i vägen för att bereda nödställda människor ett någorlunda dragligt skydd mot en pressande dyrtid. Men oavsett om nämnda svårigheter är överkomliga eller ej, så återstår dock utvägen att ge folkpensionärerna och med dem jämställda två månadsbelopp. Det må vara sant, att detta enligt den officiella statistiken skulle innebära en ”överkompensation” med $3\frac{1}{3}\%$ procent. Vi är emellertid övertygade om att ingen, med undantag av den alltid reaktionära högern, skulle ha betraktat denna ”överkompensation” som en riksolycka.

Socialministerns uttalande, att två månadsbelopp skulle ge folkpensionärerna ”för mycket”, bygger emellertid för mycket på officiell statistik och för litet på verkligheten. Klart är att de knappt tilltagna folkpensionerna inte räcker till stort mera än inköp av livsmedel och bränsle. Ser man till prisstegringen på dessa poster, kommer man till helt andra siffror än de, som gäller för levnadskostnadsstegringen i sin helhet. Medan i april månad innevarande år index för samtliga utgifter var 40 enheter, så utgjorde det för posten livsmedel 53 samt för bränsle och lyse 58 enheter. För dessa två poster, vilka praktiskt taget slukar hela folkpensionen, blir följaktligen till och med två månadspensioner för litet som läckning för prisstegringen. Någon ”överkompensation” kan inte anses föreligga.

Med hänvisning till vad vi sålunda anfört får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att det i Kungl. Maj:ts proposition nr 304 föreslagna tillägget å folkpensioner, invaliditetsunderstöd och blindhetsersättning måtte höjas till två månadsbelopp.

Stockholm i oktober 1941.

H. Hagberg.

K. E. Senander.

Set Persson.